

Nr 482.

Av herrar Jacobsson i Sala och Vigelsbo, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 124, angående vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m.

I en inom andra kammaren väckt motion (II: 176) hemställes, att 1950 års riksdag måtte besluta att till Salabygdens fornminnesförening, utan ersättning, skulle överlåtas vissa Salberga sjukhus tillhöriga områden vid Väsby kungsgård.

Fornminnesföreningen är sedan 1936 enligt beslut av riksdagen genom köp ägare till Väsby kungsgård. Kungsgården befann sig vid överlåtelsen i sådant dåligt skick, att restaureringen av densamma blev så kostsam, att föreningens hela kapital gick åt. Den användes nu som museum, men föreningen har även för avsikt att till kungsgården söka överflytta en bergsmansgård med uthus, en gruvarbetarkoja samt någon mer äldre bebyggelse. För denna fortsatta verksamhet är emellertid området för litet, varför den i ovannämnda motion framförda begäran om överlåtelse av vissa Salberga sjukhus tillhöriga områden tillkom. Ett av dessa områden, som är omgivet av vallgravar, den s. k. mynttomten, bör som fornminne undersökas och bevaras samt införlivas med kungsgårdens jordområde. Söder om mynttomten finnes även ett mindre område, vilket använts som betesmark. Dessa båda områden anses värdelösa för sjukhuset. Därjämte finnes inom kungsgårdens inhägnade område ett mindre jordområde, av sjukhuset använt som trädgårdsland, vilket även ingår i den begärda överlåtelsen. Detta område undantogs vid föreningens övertagande av kungsgården från köpet av skäl, som icke längre kunna anses föreligga.

Medicinalstyrelsen har tillstyrkt överlåtelse av de båda förstnämnda områdena men avstyrkt överlåtelse av det sistnämnda.

I proposition nr 124 till innevarande års riksdag föreslås att de båda utanför kungsgården belägna områdena skola, utan ersättning, överlämnas till Salabygdens fornminnesförening.

Det område som föreningen först och främst önskat och som för den fortsatta utvecklingen av verksamheten är ett livsvillkor, har sålunda icke medtagits i propositionen. Några skäl av betydelse ha icke åberopats härför, och området måste anses sakna värde för sjukhuset som trädgårdsland. Det torde även ur sjukhusets synpunkt vara olämpligt att sysselsätta sina patienter med arbete på en plats, som är upplåten för allmänheten och som ligger helt skild från sjukhuset.

Med stöd av det anförda få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att till Salabygdens fornminnesförening utan ersättning överlåta dels de i propositionen nr 124 föreslagna, Salberga sjukhus tillhöriga områdena vid Väsby kungsgård, dels det inom kungsgårdens område belägna mindre markområdet, som tidigare av sjukhuset använts som trädgårdsland.

Stockholm den 31 mars 1953.

Ernst Jacobsson.

Sven Vigelsbo.

Nr 483.

Av fröken Olsson, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 126, angående vissa frågor rörande statsbidrag till försöksdistrikt med enhetsskola, m. m.*

De skoldistrikt som bedriver försöksverksamhet med enhetsskola har måst ikläda sig ganska dryga kostnader för denna verksamhet, och de har gjort det emedan de ansett sig ha fått bindande försäkringar om att få ersättning för sina merkostnader så snart utbyggandet av enhetsskolan hunnit så långt att läget kan överblickas och grunderna för statsbidrag fastställas. Så säger t. ex. skolkommissionen, att "dessa kostnader bör så långt möjligt åvila statsverket"; departementschefen i proposition 1950: 133: "Jag finner det önskvärt att staten kan ikläda sig huvudparten av kostnaderna"; i proposition 1951: 155: "Försöksverksamheten är ett riksintrasse, som inte bör medföra större kostnader än för andra liknande distrikt", och statsutskottet i utlåtande 1952: 174: "— — att kommunerna verkligen erhåller kompensation för de ökade utgifter de påtagit sig för att bedriva en försöksverksamhet, som måste betraktas som en hela rikets angelägenhet". Dessa uttalanden om försöksverksamheten som ett riksintrasse måste ju alldeles särskilt gälla de tretton ursprungliga försöksdistrikten, som åtog sig att starta försöksverksamheten så tidigt, att vissa erfarenheter skulle hinna göras redan innan riksdagen fattade principbeslut om enhetsskolan.